

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski

w sprawie z powództwa F. spółki z o.o. w G.
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki
o wymierzenie kary pieniężnej
na posiedzeniu niejawnym w dniu 22 czerwca 2023 r. w Izbie Kontroli
Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych
na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 9 listopada 2021 r., sygn. akt VII AGa 123/21:

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od F. spółki z o.o. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Decyzją z 4 września 2018 r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej: „Prezes URE” lub „pozwany”) wymierzył powodowi karę pieniężną na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy – Prawo energetyczne (dalej: „p.e.”) w wysokości 104 619 zł. Powodem wymierzenia powyższej kary była ustalona w toku postępowania poprzedzającego wydanie zaskarżonej decyzji okoliczność, że powód w dniach 10-12 sierpnia 2015 r. naruszył obowiązek stosowania się do ograniczeń w poborze energii elektrycznej w obiekcie zlokalizowanym w G. przy ul. [...].

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł powód podnosząc m.in. zarzuty naruszenia art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e., art. 56 ust. 6 p.e. oraz art. 56 ust. 6a p.e.

Wyrokiem z 9 grudnia 2020 r., sygn. akt XVII AmE 372/18, Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: „Sąd Okręgowy” lub „Sąd I instancji”) oddalił odwołanie powoda oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 720 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód zarzucając zaskarżonemu wyrokowi naruszenie prawa materialnego, tj. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. oraz § 12 ust. 3 i ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła.

Wyrokiem z 9 listopada 2021 r., sygn. akt VII AGa 123/21, Sąd Apelacyjny w Warszawie (dalej: „Sąd Apelacyjny”) oddalił apelację oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 720 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Powód złożył skargę kasacyjną od powyższego orzeczenia zarzucając Sądowi Apelacyjnemu naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 56 ust. 3a p.e. poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że w chwili nakładania kary przez Prezesa URE, na podstawie tego przepisu w brzmieniu obowiązującym przed 3 lipca 2021 r., możliwe było nałożenie na odbiorcę kary pieniężnej w razie naruszenia ograniczeń w poborze energii wprowadzonych przez operatora systemu przesyłowego (dalej: „OSP”) w oparciu o art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e., podczas gdy art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. przewidywał sankcję karną za niestosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3 p.e.

Uzasadnieniem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jest w ocenie powoda istnienie w przedmiotowej sprawie istotnego zagadnienia prawnego, tj. „rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy (...) czy dopuszczalna jest rozszerzająca wykładnia tego przepisu, przy uwzględnieniu jego charakteru karnego. Skoro przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. wymieniał enumeratywnie sytuacje podlegające penalizacji tj. niezastosowanie się do artykułów art. 11, art. 11c ust. 3

lub art. 11d ust. 3 p.e. i nie zawierał penalizacji niezastosowania się do ograniczeń wprowadzonych na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e. (...).”. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został następnie rozwinięty i uzasadniony.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną z 1 kwietnia 2022 r. Prezes URE wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz w każdym z powyższych rozstrzygnięć o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek powoda o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania jedynie w ściśle określonych wypadkach pozwalających zrealizować jej funkcje publicznoprawne. Chodzi mianowicie o sytuacje, gdy: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na podstawie tych przesłanek Sąd Najwyższy dokonuje rozstrzygnięcia o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy nie jest zatem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje meritum sprawy, lecz dokonuje nadzoru judykacyjnego w rozumieniu art. 183 ust. 1 Konstytucji RP, rozpoznając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek zaskarżenia. Z tych względów, skarga kasacyjna nie jest dostępna w każdej sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 9 kwietnia 2019 r., I NSK 73/19; 30 czerwca 2021 r., I NSK 5/21; 23 lutego 2022 r., I NSK 29/21).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 16 maja 2019 r., I NSK 87/18; 21 września 2021 r., I NSK 11/21) skuteczne powołanie się na istotne zagadnienie

prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga łącznego wykazania następujących przesłanek:

- problem prawny powinien być sformułowany w sposób generalny i abstrakcyjny, oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń lub oceny dowodów. Nie może mieć zatem charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 16 maja 2012 r., III CZP 14/12; 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14; 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14; 12 marca 2018 r., III CSK 288/17; 24 kwietnia 2018 r., II CSK 752/17; 22 maja 2018 r., I CSK 23/18);

- problem prawny musi pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, tzn. mieć oparcie w podstawach faktycznych i prawnych zaskarżonego wyroku (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13; 24 września 2015 r., II PK 19/15; 24 października 2017 r., I CSK 599/17);

- sformułowaniu problemu powinno towarzyszyć precyzyjne wskazanie przepisu bądź przepisów prawa budzących poważne wątpliwości (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 18 października 2011 r., III SK 25/11; 11 kwietnia 2012 r., III SK 41/11; 10 lipca 2014 r., II PK 257/13; 24 kwietnia 2018 r., IV CSK 552/17);

- problem prawny musi zostać poparty wyczerpującym wywodem jurydycznym, obejmującym omówienie różnych sposobów interpretacji danego przepisu prawa w świetle orzecznictwa lub piśmiennictwa, wskazanie pogłębionych argumentów za wariantem preferowanym przez skarżącego oraz przeciw wariantowi przyjętemu przez sąd drugiej instancji. Postawienie samych pytań jest niewystarczające dla przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 10 maja 2001 r., II CZ 35/01; 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07; 20 września 2011 r., I PK 52/11; 5 czerwca 2013 r., III SK 54/12; 24 kwietnia 2018 r., IV CSK 550/17);

- przedstawiony problem prawny musi być „istotny”, czyli skarżący musi wykazać, że problem ma precedensowy i uniwersalny charakter, w tym znaczeniu,

że jego rozstrzygnięcie stwarza realne i poważne trudności. Wyjaśnienie tego problemu winno mieć znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Tak będzie w sytuacji, gdy problem nie został rozstrzygnięty przez orzecznictwo sądowe, a w szczególności, jeśli Sąd Najwyższy nie wyraził jeszcze stanowiska na dany temat, a także wtedy, gdy istnieje już utrwalona linia orzecznicza, ale z uwagi na szczególne okoliczności wymaga zmiany – w tym drugim przypadku konieczność zmiany dotychczasowego stanowiska Sądu Najwyższego wymaga uzasadnienia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 10 maja 2001 r., II CZ 35/01; 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01; 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02; 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16; 16 maja 2018 r., II CSK 15/18).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienie nie spełnia tych wymogów. Rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego sformułowanego przez powoda nie stwarza realnych i poważnych trudności. Nie ma również potrzeby ujednolicenia orzecznictwa sądów powszechnych. W obrocie prawnym funkcjonuje orzecznictwo odnoszące się do problematyki zawartej w pytaniu skarżącego.

Podkreślić również należy, że z utrwalonego i wielokrotnie powołanego, także w sprawach z zakresu regulacji energetyki, orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że w razie powołania przesłanki przedsądu jaką jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. Sformułowane zagadnienie powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego lub też będzie miało znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia podobnych spraw w przyszłości (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2015 r., III SK 5/15). Tymczasem treść prezentowanego zagadnienia oraz przedstawione uzasadnienie nie wskazuje, aby takie warunki konstrukcyjne zostały przez powoda spełnione.

O występowaniu istotnego zagadnienia prawnego nie świadczy także sam brak orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego materii podnoszonej we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Ponadto, nie stanowi istotnego zagadnienia prawnego kwestia sprowadzająca się do zwykłej wykładni prawa i jego zastosowania w konkretnym stanie faktycznym. Powód nie wykazał występowania w sprawie istotnego zagadnienia i żeby miało ono znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia podobnych spraw w przyszłości. W związku ze zmianą treści art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. kwestia odpowiedzialności za naruszenie obowiązku przestrzegania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej została już jednoznacznie doprecyzowana. Obecnie obowiązujące brzmienie powołanego przepisu nie powinno zatem budzić wątpliwości sądów orzekających w przyszłości w podobnych sprawach.

Jednocześnie trudno uznać, aby wątpliwości interpretacyjne budziła także dotychczasowa treść przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. Należy zgodzić się z pozwanym, że można wykazać dość utrwalone orzecznictwo Sądu Apelacyjnego, które jest obecnie dość jednolite, spójne i powszechnie przyjmowane również przez Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Należy zatem podkreślić, że istotne zagadnienie prawne nie występuje wtedy, gdy wskazana przez skarżącego wykładnia jest powszechnie przyjmowana w orzecznictwie i została uwzględniona przez sądy orzekające w sprawie. Sąd Apelacyjny zajmuje konsekwentne stanowisko w sprawach tego rodzaju, jego orzeczenia tworzą aktualnie już długą linię orzeczniczą (zob. np. wyrok: z 10 marca 2020 r., VII AGa 366/19; z 3 kwietnia 2020 r., VII AGa 2273/18; z 23 kwietnia 2020 r., VII AGa 886/19; z 7 lipca 2020 r., VII AGa 369/19; z 31 sierpnia 2020 r., VII AGa 103/19 i VII AGa 173/20; z 29 września 2020 r., VII AGa 504/19; z 30 września 2020 r., VII AGa 446/19, VII AGa 470/19, i VII AGa 373/19; z 20 listopada 2020 r., VII AGa 802/19; z 26 listopada 2020 r., VII AGa 935/19; z 4 grudnia 2020 r., VII AGa 777/19; z 11 grudnia 2020 r., VII AGa 745/19 oraz VII AGa 827/19 z 14 grudnia 2020 r., VII AGa 325/19 i VII AGa 226/19; z 26 stycznia 2021 r., VII AGa 995/19; z 25 marca 2021 r., VII AGa 920/19 oraz VII AGa 921/19; z 29 marca 2021 r., VII AGa 26/20; z 31 maja 2021 r., VII AGa 823/19; z 30 czerwca 2021 r., VII AGa 262/21; z 29 lipca 2021 r.,

VII AGa 77/20; z 29 września 2021 r., VII AGa 373/21 a także VII AGa 78/20, z 16 grudnia 2021 r., VII AGa 340/21; z 30 grudnia 2021 r., VII AGa 610/21; z 19 stycznia 2022 r., VII AGa 778/20; z 28 stycznia 2022 r., VII AGa 35/20; z 11 lutego 2022 r., VII AGa 1007/19; z 1 marca 2022 r., VII AGa 796/21.

Wobec powyższego zasadne jest stwierdzenie, że powód w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej na wskazanej przesłance przedądu nie wykazał występowania publicznoprawnej potrzeby rozpoznania sprawy przez Sąd Najwyższy, który to brak również przemawia za odmową przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 14 ust. 2 pkt 3 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 265).

[s.h.]

[ms]